Βιβλιοπαρουσίασις

π. Νικηφόρου Νάσσου

Θεία Εὐχαριστία

Ἡ ζωὴ καὶ ἡ τροφή μας

Ἐκδοσις Ἱερομονάχου Νικηφόρου Νάσσου.
Ἐκδοσις πρώτη, Ἀθήνα 2024.
Σελίδες 196 (13,8 x 20,5).

Προλεγόμενα

Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, σύμφωνα μὲ τὴ γνωστὴ στοὺς μελετητὲς πατερικὴ διατύπωση, «*σημαίνεται ἐν τοῖς μυστηρίοις*» (Ν. Καβάσιλας). **Δ**ὲν πρόκειται, βεβαίως, γιὰ κάποια συμβολικὴ ἐξεικόνιση, ἀλλὰ γιὰ **ὀργανικὴ ταυτότητα,** ὅπως ὀργανικὰ συνδέεται ἡ καρδιὰ μὲ τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὰ κλαδιὰ μὲ τὴ ρίζα τους, καὶ τὰ κλήματα μὲ τὴν ἄμπελο, σύμφωνα μὲ τὸ λόγο ποὺ εἶπε ὁ Κύριος.

Ἡ Ἐκκλησία, λοιπόν, ὁρίζεται, ἀποκαλύπτεται, φανερώνεται καὶ πραγματώνεται μέσα στὰ ἱερὰ Μυστήριά της. **Ἐ**κκλησία καὶ Μυστήρια συνδέονται ὀργανικά, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία, θεμελιωμένη στὸ γεγονὸς τῆς **ἐνανθρωπήσεως** τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἀπὸ τὴ φύση της **Μυστήριο καὶ πηγὴ Χάριτος.**

Στὸ κέντρο, βεβαίως, τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ὡς Σώματος Χριστοῦ –σύμφωνα μὲ τὴν εἰκόνα περὶ Ἐκκλησίας τοῦ Ἀποστόλου Παύλου,– βρίσκεται τὸ Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας, μὲ τὴν ὁποία συνδέθηκαν ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὅλα τὰ ἄλλα

Μυστήρια (Βάπτισμα, Χρῖσμα, Γάμος, Ἱερωσύνη κ.λπ.).

Ἡ θεία Εὐχαριστία εἶναι ἡ συγκεφαλαίωση τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Οἰκονομίας. **Ὡ**ς γνωστόν, τὴν **πρώτη θεία Λειτουργία** τέλεσε ὁ ἴδιος ὁ Κύριός μας Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ Σωτήρας τοῦ κόσμου. **Ἔ**τσι, ἡ ἱερουργία καὶ παράδοση τῶν ἱερῶν Μυστηρίων ἔγινε ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Χριστὸ τὸ βράδυ τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, σύμφωνα μὲ τὰ Ἀποστολικὰ καὶ Εὐαγγελικὰ κείμενα, μὲ τὴν ἐντολή: ***«τοῦτο ποιεῖτε εἰς τὴν ἐμὴν ἀνάμνησιν».***

Τοῦτο ποιεῖ ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ὡς σῶμα Του μέσα στὴν Ἱστορία. **Κ**αὶ αὐτὴ ἡ προσφερόμενη τόσους αἰῶνες θυσία, διὰ τῆς ὁποίας οἱ πιστοὶ λαμβάνουμε *«τὸν τῆς μελλούσης ζωῆς ἀρραβῶνα»*, δὲν ἀναφέρεται πρὸς τὴν πρώτη θυσία *«φαντασικῶς καὶ εἰκονικῶς»*, ἀλλὰ εἶναι ἡ αὐτή, μία καὶ ἀπαράλλακτη θυσία. **Δ**ὲν εἶναι ἄλλη ἡ σημερινὴ θ. Λειτουργία ἀπὸ ἐκείνη τὴν πρώτη τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, ὅπως θὰ δοῦμε μέσα ἀπὸ κείμενα Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας.

Τὸ Μυστηρίο τῆς θείας Εὐχαριστίας φανερώνει τὸ γεγονὸς τῆς Ἐκκλησίας. **Α**ὐτὸ ἀποτελεῖ τὴν καρδιὰ καὶ τὴν κεντρικὴ μονάδα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος, τὸ ὁποῖο ὁλόκληρο περιλαμβάνεται στὴν Εὐχαριστία. **Κ**ατὰ τοῦτο, ἡ Εὐχαριστία **συνιστᾶ τὴν Ἐκκλησία,** καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι καθόλου ὑπερβολή, ἀλλὰ ζῶσα πραγματικότητα. **Ἡ** ταυτότητα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἶναι **εὐχαριστιακὴ** καὶ ἡ δομή της πηγάζει ἀπὸ τὴν Εὐχαριστία. **Δ**ὲν ὑπάρχει καὶ δὲν νοεῖται Ἐκκλησία Ὀρθόδοξη, χωρὶς θεία Λειτουργία. **Α**ὐτὴ **πραγματώνει καὶ ἐκφράζει** τὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Ἔχει εἰπωθεῖ εὔστοχα, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ὡς *«σῶμα Χριστοῦ»* καὶ *«κοινωνία θεώσεως»*, φανερώθηκε στὸν παρόντα κόσμο γιὰ νὰ τελεῖ τὴ θεία Εὐχαριστία, νὰ τρέφει καὶ νὰ σώζει τὸν ἄνθρωπο, καὶ νὰ ἀποκαθιστᾶ τὸν κατὰ φύση τρόπο, τὴν εὐχαριστιακὴ διάσταση τῆς ζωῆς του. **Ὁ** ἄνθρωπος ὀφείλει νὰ ζεῖ εὐχαριστιακά, λειτουργικά, νὰ δέχεται ἀπὸ τὸν Θεὸ τὸν κόσμο, τὴ ζωή, τὴν ὕπαρξή του ὡς εὐλογία καὶ στὴ συνέχεια νὰ ἀντιδωρίζει ὅλα αὐτὰ ὡς εὐχαριστία.

Οἱ Ὀρθόδοξοι πιστεύουμε, ἀλλὰ καὶ βιώνουμε ὑπαρξιακὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἡ θεία Λειτουργία εἶναι ἡ τροφὴ καὶ διατήρησή μας ἐν Χριστῷ. **Α**ὐτή, ὡς *«χορηγία παντὸς ἀγαθοῦ»*, ἀπεργάζεται τὴν θεοποιὸ συσσωμάτωσή μας, τὴ χαρισματικὴ **σύγκρα-**

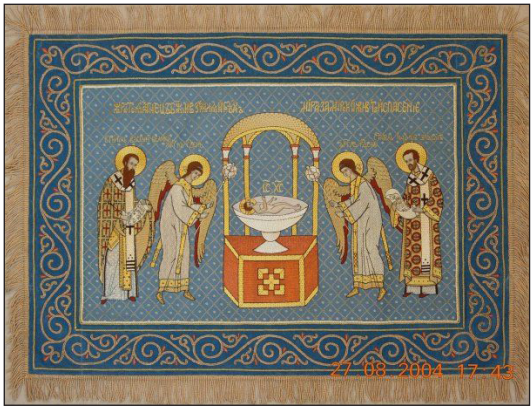

ση καὶ τὴν ὑπερφυᾶ ἕνωσή μας μὲ τὸν Σωτῆρα Χριστό, ὅταν βεβαίως μετέχουμε ἐμπροϋποθέτως στὰ Τίμια Δῶρα τῆς Εὐχαριστίας.

Ἄλλωστε, ἐκεῖ κατατείνει ὅλη ἡ ἐν Χριστῷ πνευματική μας ζωή, στὸ πλαίσιο τῆς Ἐκκλησίας. **Σ**κοπὸς τοῦ Βαπτίσματος καὶ τοῦ Μύρου εἶναι ἡ κοινωνία τῶν Ἁγίων Μυστηρίων, ὅπως τονίζει ὁ ἅγιος Συμεὼν Θεσσαλονίκης, ὁ μυσταγωγός, ἀλλὰ καὶ ἄλλοι Ἅγιοι Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μας.

Γνωρίζουμε, ἐπίσης, ὅτι ἡ θεία Λειτουργία εἶναι ἡ **κοινὴ προσευχὴ** τῆς Ἐκκλησίας, ἀπὸ τὴν ὁποία ἐμπνέεται καὶ φωτίζεται κάθε ἄλλη, ἀτομική, ὅπως λέμε, προσευχή. **Ἡ** ἐν Συνάξει πραγματοποιουμένη προσευχὴ μᾶς ἑνώνει μὲ τοὺς ἀδελφούς μας καὶ πρωτίστως μὲ τὸν *«κοινὸν Δεσπότην»*, τὸν Τριαδικὸ Θεό, καὶ αὐτὸς ἐν προκειμένῳ εἶναι ὁ κοινωνικὸς χαρακτήρας τοῦ κορυφαίου Μυστηρίου τῆς θ. Εὐχαριστίας.

Δὲν εἶναι ἀτομικὴ ὑπόθεση ἡ θεία Λειτουργία! **Κ**ατὰ τὴν εὐλογημένη ὥρα τῆς Εὐχαριστίας ἔχουμε συναγμένη ἐπὶ τὸ αὐτὸ **ὅλη τὴν Ἐκκλησία** καὶ αὐτὸ φαίνεται στὴν ἁγία Προσκομιδή, ὅπως λέγεται, (ἢ Πρόθεση) καὶ στὴ συνέχεια κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ *«Κοινωνικοῦ»*, ὅπου, μὲ τὴ διαδικασία τῆς *«συστολῆς τῶν Τιμίων Δώρων»* ἑνώνονται ἅπαντες περὶ τὸ Δεσποτικὸν Σῶμα καὶ Αἷμα.

Ὄντως, ἡ θεία Λειτουργία ἀποτελεῖ μιὰ **Σύναξη ἀνθρώπων καὶ Ἀγγέλων, κεκοιμημένων καὶ ζώντων. Ὅ**λοι ἐκεῖ εἴμαστε παρόντες. **Κ**αὶ ἀνάμεσά μας Παρὼν ὁ Δεσπότης ὅλων ὁ ἀναιμάκτως θυσιαζόμενος Ἰησοῦς Χριστός, *«ὁ μελιζόμενος καὶ μὴ διαιρούμενος, ὁ πάντοτε ἐσθιόμενος καὶ μηδέποτε δαπανώμενος»*, ὅπως λέμε οἱ λειτουργοὶ σὲ μία πολὺ μυσταγωγικὴ εὐχὴ κατὰ τὸ ***«Πρόσχωμεν, τὰ Ἅγια τοῖς Ἁγίοις»***, ὅταν μελίζουμε (κομματιάζουμε) τὸν «Ἀμνό».

Ὅλοι οἱ μετέχοντες στὸ Κυριακὸ Δεῖπνο λαμβάνουμε τὴ Χάρη τοῦ θυσιαζομένου Χριστοῦ. **Π**ολὺ ρωμαλέα τὸ ἐκφράζει ὁ περίφημος *Κατηχητικὸς Λόγος* τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, ὁ ὁποῖος διαβάζεται στοὺς Ναούς μας, κατὰ τὴν

Ἀναστάσιμη Ἀκολουθία τοῦ Ὄρθρου, τὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Κυριακὴ τοῦ Πάσχα: «***Ὁ*** *μόσχος πολύς, μηδεὶς ἐξέλθει πεινῶν... **Π**άντες ἀπολαύετε τοῦ συμποσίου τῆς πίστεως».*

Ἡ θεία Εὐχαριστία εἰκονίζει τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, φέρει τὰ ἔσχατα μέσα στὴν ἱστορία, καὶ αὐτὸς εἶναι ὁ λόγος τῆς λαμπρότητος τελέσεώς της. **Ἕ**νεκα αὐτοῦ, ἀπαγορεύεται, ὅπως γνωρίζουμε, ἡ τέλεση τῆς θ. Λειτουργίας μέσα στὴν πένθιμη περίοδο τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἐκτὸς Σαββάτου καὶ Κυριακῆς.

Ἀκόμη, ἡ θ. Λειτουργία, ὅπως θὰ καταδειχθεῖ στὰ ἑπόμενα, ζωοποιεῖ τὸν νεκρὸ ἀπὸ τὴν ἁμαρτία ἄνθρωπο. **Τ**ὸν ἀνάγει *«ἐκ πυθμένος κακίας ἐσχάτης»* στὰ ἀνέκφραστα ὕψη τῆς θεοποιοῦ μεθέξεως. **Εἶ**ναι τὸ σημαντικότερο, ὑψηλότερο, ἐκλεκτότερο, ἁγιότερο γεγονὸς στὸν κόσμο αὐτό! **Σ**τὴν Εὐχαριστία **συγκεφαλαιώνεται** ὁλόκληρη ἡ ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας.

* * *

Στὰ κείμενα ποὺ ἀκολουθοῦν, γίνονται κάποιες ἀναφορές, γενικὲς καὶ εἰδικές, ὅπως καὶ ἀπαραίτητες ἐπισημάνσεις, διευκρινήσεις καὶ ἐπὶ μέρους ἀναλύσεις σχετικὰ μὲ τὸ Μυστήριο τῆς Συνάξεώς μας ἐν Χριστῷ, ποὺ εἶναι ἡ θεία Εὐχαριστία. **Θ**ὰ παρατεθοῦν ἐν προκειμένῳ ἀρκετὰ πατερικὰ κείμενα, χωρία καὶ θέσεις, ὥστε νὰ ἐντρυφήσει κάθε πιστὸς ποὺ θὰ ἐνδιαφερθεῖ νὰ «περιπατήσει» στὸν αἰγιαλὸ τοῦ ἀπεράντου ὠκεανοῦ τῆς Εὐχαριστιακῆς Θεολογίας, ἀνασύροντας πολυτίμους μαργαρίτας τοῦ Πνεύματος.

Ἡ διαπίστωση τῆς ἔρευνας περὶ τὴν Εὐχαριστία ἀναμφιβόλως θὰ εἶναι, ὅτι τὸ Μυστήριο αὐτὸ εἶναι ὄντως **ἡ ζωὴ καὶ ἡ τροφή μας,** ὡς ἐν Χριστῷ ἀναγεννημένων ὑπάρξεων!

Ἐλᾶτε, λοιπόν, ἄνθρωποι, λέγει ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ Θεάνθρωπος Χριστός, ὅπως παραστατικὰ τὸ παρουσιάζει ἡ πατερικὴ Θεολογία διὰ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας, ἐλᾶτε στὴν τράπεζά μου, *«**φ**άγετε ἄρτον ἀνακαινοποιοῦντα ἡμῶν τὴν φύσιν. Πίετε οἶνον ἀθανασίας γάνυσμα* (λαμπρότητα). ***Φ**άγετε ἄρτον τῆς ἀρχαίας πικρίας καθαρτήριον, καὶ πίετε οἶνον στύφοντα τῆς πληγῆς τὴν ὀδύνην. **Τ**οῦτο τῆς φύσεως τὸ ἰατρεῖον...».*

Ἀθήνα, Φθινόπωρο 2024
π. Νικηφόρος Νάσσος

* * *

Περιεχόμενα

Προλεγόμενα.

Κεφάλαιο πρῶτο

Κυριακὴ ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου.

α) **Ἡ** ἀξία τῆς Κυριακῆς καὶ τὰ προνόμια αὐτῆς.

β) **Λ**ειτουργικὲς ἀπαιτήσεις τῆς Κυριακῆς.

Κεφάλαιο δεύτερο

Ἡ εὐχαριστιακὴ σύναξη τῆς Κυριακῆς.

Κεφάλαιο τρίτο

Λειτουργικὸς χῶρος καὶ χρόνος.

α) **Ὁ** ἱερὸς τόπος τοῦ Κυρίου.

β) **Τ**ὸ «νῦν» καὶ τὸ «ἀεὶ» τῆς θείας Λατρείας.

Κεφάλαιο τέταρτο

Τὸ πλήρωμα τῶν Μυστηρίων. **Ζ**ωὴ καὶ τροφή.

Κεφάλαιο πέμπτο

Συναγμένοι περὶ τὸ «Ποτήριον τῆς ζωῆς». **Σ**ῶμα Χριστοῦ πραγματικὸ καὶ πνευματικό.

Κεφάλαιο ἕκτο

Θαυμαστὰ γεγονότα καὶ θεῖες εὐχαριστιακὲς ἐμπειρίες.

Κεφάλαιο ἕβδομο

Εὐχαριστία, σύνοδος οὐρανοῦ καὶ γῆς. **Ἑ**νότητα διὰ τῆς κοινωνίας.

Κεφάλαιο ὄγδοο

Ἐμπροϋπόθετη προσέλευση στὰ Τίμια Δῶρα συχνότητα, καὶ ἀποτελέσματα τῆς μετοχῆς.

Κεφάλαιο ἔνατο

Λειτουργημένες ὑπάρξεις. **Δ**ιατήρηση Χάριτος διὰ τῆς πνευματικῆς ζωῆς.

Ἐπιλεγόμενα.

Βιβλιογραφία.

❑